Dochodzenie odszkodowania od sprawcy czynu

Slovakia

W jaki sposób mogę dochodzić odszkodowania lub naprawienia szkody w inny sposób od sprawcy czynu w postępowaniu karnym i do kogo należy skierować pozew?

Pokrzywdzony może dochodzić odszkodowania od sprawcy w toku postępowania karnego albo zgłaszając chęć wytoczenia powództwa adhezyjnego ustnie do protokołu rozprawy, albo wnosząc pozew. Pokrzywdzony, który zgodnie z przepisami ma prawo dochodzić od sprawcy odszkodowania za szkody wyrządzone popełnionym wobec niego przestępstwem, ma również prawo zwrócić się do sądu o zasądzenie odszkodowania od oskarżonego w wyroku; musi w tym celu wytoczyć takie powództwo najpóźniej do chwili zakończenia postępowania przygotowawczego lub postępowania przyspieszonego (*skrátené vyšetrovanie*). W pozwie należy wyraźnie wskazać podstawy roszczenia oraz wnioskowaną kwotę odszkodowania. Podczas rozprawy sąd poucza pokrzywdzonego o przysługującym mu prawie do odszkodowania i o sposobie wykonywania tego prawa.

Jeżeli istnieją uzasadnione obawy, że zaspokojenie roszczenia o odszkodowanie za szkody wyrządzone przestępstwem będzie niemożliwe lub utrudnione, istnieje możliwość zajęcia mienia lub innych praw majątkowych oskarżonego do wysokości prawdopodobnej wartości szkody. Postanowienie o zajęciu mienia wydaje sąd na wniosek prokuratora lub pokrzywdzonego, a w postępowaniu przygotowawczym postanowienie takie wydaje prokurator na wniosek pokrzywdzonego; w postępowaniu przygotowawczym prokurator może zabezpieczyć roszczenie nawet wtedy, gdy pokrzywdzony nie złożył stosownego wniosku, jeżeli wymaga tego ochrona interesów pokrzywdzonego, zwłaszcza jeżeli istnieje ryzyko przewlekłości postępowania.

Na jakim etapie postępowania karnego powinienem wnieść pozew?

Aby sąd uwzględnił powództwo adhezyjne w postępowaniu karnym, pokrzywdzony musi je wytoczyć przed zakończeniem postępowania przygotowawczego lub postępowania przyspieszonego.

O co mogę wnosić w pozwie i w jaki sposób mam przedstawić swoje roszczenie (wskazać łączną kwotę lub określić poszczególne szkody, utracone zyski i korzyści)?

Aby sąd mógł rozpoznać powództwo adhezyjne w postępowaniu karnym, pokrzywdzony musi je wytoczyć we właściwy sposób i w przewidzianym terminie. Uznaje się, że pokrzywdzony dochował terminu wytoczenia powództwa adhezyjnego, jeżeli wytoczył je najpóźniej do chwili zakończenia postępowania przygotowawczego, co oznacza, że zasadniczo pozew należy wnieść zanim zostanie dokonana ostateczna ocena akt postępowania przygotowawczego. W pozwie należy wyraźnie wskazać podstawy roszczenia oraz wnioskowaną kwotę odszkodowania. Wówczas sąd, orzekając o odszkodowaniu w toku postępowania karnego, jest związany kwotą odszkodowania wnioskowaną przez pokrzywdzonego.

Czy istnieje specjalny formularz pozwu dla takich roszczeń?

Nie.

Jakie dowody należy przedstawić na potwierdzenie roszczenia?

W toku postępowania przygotowawczego pokrzywdzony powinien przedstawić dowody, które potwierdzają zasadność roszczenia odszkodowawczego i na podstawie których można określić wartość poniesionej szkody. Jeżeli pokrzywdzony poniósł szkodę na osobie, organ prowadzący postępowanie przygotowawcze może powołać biegłego, aby ocenił on rozmiar takiej szkody.

Czy muszę uiścić opłaty sądowe lub inne należności z tytułu wniesienia pozwu?

Pokrzywdzony nie ponosi żadnych opłat z tytułu wniesienia pozwu adhezyjnego w postępowaniu karnym.

Czy mogę uzyskać pomoc prawną przed postępowaniem lub w jego toku? Czy mogę ją otrzymać, jeżeli nie mieszkam w państwie, w którym prowadzone jest postępowanie?

Jeżeli pokrzywdzony ma zamiar wytoczyć powództwo adhezyjne i nie ma wystarczających środków, aby pokryć powiązane z tym koszty, prokurator – na etapie postępowania przygotowawczego – lub przewodniczący składu orzekającego – na etapie rozprawy – może wyznaczyć adwokata na pełnomocnika procesowego pokrzywdzonego, nawet jeżeli pokrzywdzony nie złoży wniosku w tym przedmiocie, w przypadku gdy prokurator lub przewodniczący składu orzekającego uzna, że jest to niezbędne do ochrony interesów pokrzywdzonego. To na pokrzywdzonym spoczywa obowiązek udowodnienia, że nie dysponuje wystarczającymi środkami.

Podczas pierwszego kontaktu z pokrzywdzonym organ ścigania ma obowiązek pouczyć go na piśmie o prawach przysługujących mu w postępowaniu karnym oraz udzielić informacji na temat organizacji zapewniających wsparcie pokrzywdzonym przestępstwami i usług świadczonych przez te organizacje. Usługi te obejmują również udzielanie porad prawnych.

W jakiej sytuacji sąd karny oddali lub odrzuci mój pozew przeciwko sprawcy czynu?

Jeżeli przeprowadzone postępowanie dowodowe nie daje żadnych podstaw do stwierdzenia odpowiedzialności odszkodowawczej sprawcy lub jeżeli do stwierdzenia przez sąd odpowiedzialności odszkodowawczej potrzebne byłyby dodatkowe dowody wykraczające poza te, które są wymagane w postępowaniu karnym.

Czy mogę zaskarżyć to orzeczenie lub dochodzić innych sposobów naprawienia szkody?

Tak, pokrzywdzony może zaskarżyć takie orzeczenie w części dotyczącej roszczenia odszkodowawczego.

Jeżeli sąd oddali apelację wniesioną przez pokrzywdzonego, pokrzywdzony może następnie wnieść pozew o odszkodowanie bezpośrednio przeciwko sprawcy w postępowaniu cywilnym.

Każdy, kto poniósł szkodę na osobie wyrządzoną umyślnym przestępstwem z użyciem przemocy lub krzywdę wyrządzoną niektórymi przestępstwami przeciwko wolności i godności ludzkiej bądź przestępstwem noszącym znamiona szczególnego okrucieństwa popełnionym na szkodę osoby bliskiej lub osoby pozostającej pod jego opieką, może wystąpić do Ministerstwa Sprawiedliwości o kompensatę. Ofiarom takich przestępstw przysługuje kompensata nawet wówczas, gdy sąd nie wydał jeszcze wyroku, wyroku nakazowego ani innego stosownego orzeczenia bądź gdy jeszcze się one nie uprawomocniły, o ile wyniki postępowania przygotowawczego lub postępowania przyspieszonego nie budzą uzasadnionych wątpliwości co do faktu popełnienia czynu noszącego znamiona przestępstwa z użyciem przemocy i skutkującego wyrządzeniem szkody na osobie. Po złożeniu wniosku przez pokrzywdzonego ministerstwo ocenia, czy wyniki postępowania przygotowawczego budzą wątpliwości co do przedstawionych okoliczności faktycznych. Jeżeli zachodzą jakiekolwiek wątpliwości, nie można przyznać kompensaty. Wniosek można złożyć ponownie w uzasadnionych sytuacjach, na przykład w przypadku przewlekłości postępowania przygotowawczego.

Jeżeli zostanie mi przyznane odszkodowanie, w jaki sposób mogę zapewnić wykonanie wyroku sądowego wobec sprawcy czynu i jaką pomoc w tym zakresie mogę uzyskać?

Jeżeli sprawca nie wykona dobrowolnie obowiązków nałożonych na niego przez sąd w postępowaniu karnym, z chwilą uprawomocnienia się wyroku sądu pokrzywdzony uzyskuje tytuł wykonawczy, który może wykorzystać przeciwko sprawcy, wnosząc o przymusowe wykonanie wyroku w postępowaniu egzekucyjnym. Pokrzywdzony może się wówczas zwrócić o pomoc do adwokata.

Ostatnia aktualizacja: 27/02/2023

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.